XI com

XI Commerce Terminal examination 2024-25

Date :- 22 OCT 2024

Navkonkan Eduction Society's
D. B. J. College, Chiplun
Terminal Exam 2024
XI Arts/Commerce /Science

Roll No. | | | |

Time :- 2 ½ Hrs. Sub:- English Pages :- 4 Marks :- 50

SECTION I : PROSE

(Reading for comprehension, language study, Summary, Mind Mapping) (16)

Q.1) A Read the extract and complete the activities given below. (12)

In Asarvari village, we asked the sarpanch to help us as we were not very fluent with the local dialect. He sent his assistant Jeevan with us into the hills. After a half-hour walk through thick vegetation, crossing numerous streams and ditches and scrambling over rocks and gravel, we reached the sleepy hamlet of Boripada. There were just two ramshackle houses in front of us and we wondered if this was the right of place. A wrinkled old woman sitting before one of the houses looked at us with curiosity. As we approached her we signalled to Jeevan to ask the crucial question. She muttered in reply and we looked at Jeevan for a quick interpretation. He broke into a smile and informed us that she did have the rice and wanted to know who we were and why we wanted it.

It was a difficult task to keep a straight face and I had to control a strong desire to hug her. After searching for months, we had found the elusive Kasbai. We explained to her that we were from Peth nearby and we needed the seeds to grow it. We asked for 10 kilograms of rice. She muttered and scowled. Jeevan interpreted that she had never heard of Peth village and also did not have a weighing scale. She was willing to give the seeds only in baskets. We asked for a single basket of rice and Jeevan told us to pay her something. I handed over a 100-rupee note and for the first time in the last ten minutes, her face broke into a smile. She nodded her head in approval.

A -1 Read and rewrite the following statements and state whether they are true or false. (02)

1) In Boripada there were many houses.
2) The Sarpanch sent Jeevan with writer to help him.
3) The old woman did not have a weighing Scale.
4) The writer gave fifty rupees to the old woman of village.

A - 2 Arrange the following sentences in proper order as per they occur in the extract. (02)

1) The writer and his team reached the sleepy hamlet of Boripada.
2) The writer asked the sarpanch for help.
3) The Writer asked for single basket of rice
4) The Writer and his team found the kasbai rice.

A - 3 Describe the road that writer took to reach Boripada. (02)

A - 4 Write any two problems that the farmers are facing now a days. (02)

A - 5 Language Study. (02)

Do as directed.

1) She nodded her head in approval. (Identify the tense)
2) We reached <u>the sleepy hamlet of Boripada</u>. (Frame Wh Question to Get the underlined part as an answer)

A - 6 Vocabulary (02)

Match the following words with their meanings.

Column A	Column B
1) Scowled	a) Old and need to repair
2) Ramshackle	b) Very Small Village
3) Crucial	c) Looked with anger and disapproval
4) Hamlet	d) extremely important

B Language Study . (04)

B- 1 Do as Directed (03)

1) <u>To read</u> a lot is essential. (Rewrite the sentence using gerund form of the underlined words)
2) Our rivers are polluted, our seas are also polluted. (Rewrite using 'Not only _____ but also.')
3) Villages need to follow strict rules. (Rewrite it using modal auxiliary showing obligation)

B - 2 **Spot the error and rewrite the sentence.** (0

She was unable to facing the horror.

SECTION II : POETRY (14)

Q.2 A **Read the following extract and do the activities given below** (10)

Eight years have passed
Since I placed my cherry seed in the grass.
"Must have a tree of my own," I said,
And watered it once and went to bed
And forgot; but cherries have a way of growing.
Though no one's caring very much or knowing.
And suddenly that summer near the end of May.
I found a tree had come to stay.
It was very small, five months child,
Lost in the tall grass running wild.
Goats ate the leaves, the grass cutter scythe
Split it apart and a monsoon blight
Shrivelled the slender stem..... Even so,
Next spring I watched three new shoots grow,
The young tree struggle, upward thrust
Its arms in a fresh fierce lust

A - 1 Complete the following statements. (02

i)The thought which prompted the poet to plant the cherry seeds ____

ii)The seasons mentioned in the poem _____ , _____

A - 2 The life of the cherry tree was threatened. Give reasons. (02

A- 3 Explain the importance of 'planting trees' in your own words. (02

A-4 Identify the figure of speech in the given line and write another example of the same from the poem. (02

" It was very small, five months child".

A - 5 Compose four lines of your own describing. 'A plant' (02

B **Read the following extract and write an appreciation of the poem using following points.** (04

Points:-

- About the poem, poet and title
- Theme
- Poetic style (Language style)
- Poetic devices.
- Message
- Your opinion about the poem .

There is another sky,
Ever serene and fair,
And there is another sunshine,
Though it be darkness there;
Never mind faded forests, Austin,
Never mind silent fields-
Here is a little forest,
Whose leaf is ever green;
Here is a brighter garden,
Where not a frost has been;
In its unfading flowers
I hear the bright bee hum :
Prithee, my brother,

Section III Writing Skill.

Q.3 **Complete the activities as per the instructions given below** **(12)**

A Attempt "Any One' of the following (04)

I **Drafting a Virtual message**

Imagine, you are Rahul studying in 12th standard. You are going to attend International Awareness Programme in New Delhi the next week.

Draft a message in about 50 words. to convey the same to your classmate. Give your own reasons to support your answer.

OR

II **Statement of Purpose**

Read the following details and prepare a suitable statement of purpose.

Imagine that after your 12th standard you would like to persue your career in music. You have been inspired by the singing of S. P. Balasubramaniam the great singer of India. You have won Best Singer Award at collegiate and intercollegiate level. Prepare a statement of purpose for Undergraduate Music School.

OR

III **Group Discussion.**

Imagine that this is your first day of Junior college. You are totally new and unknown about college. There you met other new friends who too are from 11th std. Prepare a short discussion between you and your friends introducing to each other on their first day at college.

B **Attempt "Any One' of the following activities.** **(04)**

I **E-Mail Writing.**

Imagine that you are a sales manager of showroom selling cars. A customer had booked a car for which he had deposited advance and had been assured delivery in ten days time. The supply got may delayed on account of shutdown of factory for preventive maintenance. The annoyed customer rang up after two weeks, write an email to him/her apologizing for the delay.

OR

II **Report Writing**

Your college WDC Department (Women Development Cell) has celebrated "Gurupornima" Write a report on this celebration in about 120 words.

OR

III **Interview Questions**

One of students from your senior college has recently completed the prestigious TSC (Thal Sainik Camp). He is specially invited to motivate the students who aspire to make their career. in Army. Imagine yourself as an interviewer and prepare a set of 8 questions that You would like to ask him.

You may take the help of following points.

Name of the Interviewee	
Area of success/Reputation	
Date/Venue / time-	
Duration of Interview	

Questions

	Questions to be asked on	
1	Decision	
2	Family background	
3	Support	
4	Training	
5	Difficulties / Hurdles	

6	Challenges	
7	Motivating Experience	
8	Goals	
9	Future Plans	
10	Message	

C **Attempt "Any One' of the following.** (04)

I **Speech Writing**

The N.S.S. Unit of your college has organized a 'Cleanliness Drive' in your city. Prepare a speech on the Importance of Cleanliness' that you are going to deliver as a Secretary of the N.S.S. Unit.

OR

II **Compering:**

Imagine that you are a compere of 'Annual Prize. Distribution Ceremony' of your college. Write a script for the same Make use of the following points

- Introduction
- Lighting the lamp!
- Introductory speech.
- Felicitation
- Main Event.
- President's speech.
- Vote of thanks

OR

III **Expansion of Ideas**

Expand the following idea with the help of the points given below. Write your answer in about 100 to 150 words

"Necessity Is The Mother Of Invention'

- Importance of Invention.
- Use of the term mother.
- Human tendency of Invention
- Example or proof.
- Conclusion.

SECTION - IV

Literary Genre - Drama (08)

Q.4 A Complete the activities given below as per the instructions. (04)

A - 1 Pick out and write the odd element from each line. (02)

i) Romantic comedy, Tragic comedy, Comedy of honour, Comedy of Manners

ii) Plot, character, Monologue, conflict.

iii) Thomas Kyd, Christopher Marlowe, Lady Gregory, William Shakespeare.

iv) The Doll's House, Ghosts, An Enemy of The People, Look Back In Anger.

A - 2 Match the following. (02)

Coloum 'A'	Coloum 'B'
1) Natya Shastra	a) Monologue
2) T.S.Eliot	b) Caricatures
3) To Speak to on Self	c) Bharat Muni
4) Flat Characters	d) Murder In The Cathedral

B Write the answer of the following activities in about 50 the words. (04

B - 1 Explain the theme "Irish Identity and Rebellion" of the play "Rising of The Moon". (02

2 Write the Character sketch of the Sergeant. (02

Date: 2 3 OCT 2024

Navkonkan Education Society's
D.B.J. College, Chiplun
Std-XI Commerce D
Terminal Examination 2024-2025

Roll No. ☐☐☐

Time: -2½Hrs. Sub:–**Organization of commerce and Management** Pages:-1 Max.Marks:– 50

सूचना: (१) सर्व प्रश्न सोडवणे अनिवार्य आहे. (२) उजव्या बाजूला दिलेले अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवतात. (३) डाव्या बाजूला दिलेले अक प्रश्नक्रमांक दर्शवतात. (४) नवीन प्रश्न नवीन पानावर सुरू करावा.

प्र.1. A) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (गुण 5)

1) आर्थिक कृती म्हणजे काय?
2) मोठ्या प्रमाणावरील स्थायिक किरकोळ व्यापारी म्हणजे काय?
3) बहुराष्ट्रीय कंपन्या म्हणजे काय?
4) सर्वसाधारण भागीदारी म्हणजे काय?
5) सार्वजनिक कंपनी म्हणजे काय?

ब) योग्य शब्द किंवा शब्दसमूह किंवा संज्ञा लिहा. (गुण 5)

1) व्यवसायाची अशी कृती ज्यामध्ये एखादी व्यक्ती की घेऊन उत्तम तज्ञ सेवा देण्याचे मान्य करते.
2) विविध शाखांद्वारे विक्री करणारे किरकोळ दुकान.
3) भागीदारीचा लेखी करार.
4) सेवाप्रेरित व्यवसाय संघटना.
5) सार्वजनिक क्षेत्रातील व्यवसाय संस्थेचे सर्वात जुने स्वरूप.

क) रिकाम्या जागी योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा. (गुण 4)

1) वाणिज्य ही _____शाखा आहे.
   अ) व्यवसायाची ब) उद्योगाची क) व्यापाराची
2) साधारणतः किरकोळ व्यापाऱ्यांनी लावलेली किंमत _____असते.
   अ) जास्त ब) कमी क) स्थिर
3) जकात मुक्तीसाठी निर्यातदार _____तयार करतो.
   अ) माल वाहतूक आदेश ब) पतपत्र क) जहाज हुंडी
4) भारतीय सहकारी संस्था कायदा _____साली संमत करण्यात आला.
   अ) 1912 ब) 1913 क) 1911

प्र. 2. पुढील संज्ञा किंवा संकल्पना स्पष्ट करा. [कोणत्याही दोन] (गुण 4)

1) परकीय व्यापार 2) कर्ता 3) सक्रीय भागीदार 4) खाजगी क्षेत्रातील संस्था.

प्र.3. फरक स्पष्ट करा. [कोणतेही दोन] (गुण 8)

1) उद्योग आणि वाणिज्य 2) आयात व्यापार आणि निर्यात व्यापार
3) भागीदारी संस्था आणि अविभक्त हिंदू कुटुंब व्यवसाय.
4) खाजगी क्षेत्रातील संस्था आणि सार्वजनिक क्षेत्रातील संस्था

प्र. 4. थोडक्यात उत्तरे लिहा. [कोणतीही दोन] (गुण 8)

1) व्यापाराची कोणतीही चार अनुषंगिक साधने स्पष्ट करा.
2) घाऊक व्यापाऱ्याकडून उत्पादकाला दिल्या जाणाऱ्या कोणत्याही चार सेवा सांगा.
3) वैधानिक महामंडळाची कोणतीही चार वैशिष्ट्ये सांगा.

प्र.5. पुढील विधाने सकारण स्पष्ट करा. [कोणतीही दोन] (गुण 8)

1) व्यावसायिक कृतीत जोखीम अपरिहार्य असते.
2) संयुक्त भांडवली संस्थेमध्ये मालकी व व्यवस्थापन वेगळे केले जाते.
3) विभागीय आस्थापनावर सरकारचे थेट नियंत्रण असते.

प्र.6. पुढील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. [कोणताही एक] (गुण 8)

1) नि व्यापार म्हणजे काय? त्याची कार्यपद्धती सविस्तर सांगा.
2) त भांडवली संस्था म्हणजे काय? संयुक्त भांडवली संस्थेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

Date: 2 3 OCT 2024

Navkonkan Education Society's
D.B.J. College, Chiplun
Std-XI Commerce A/B/C

Roll No. | | | |

Terminal Examination 2024-2025

Time: -2½Hrs. Sub:–**Organization of commerce and Management** Pages:-1 Max.Marks:– 50

Note: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks for the questions.
3) Figures to the left indicate question numbers.
4) Answer to every question must to be started on a new page.

Q.1 (A) Answer in one sentence. **(5 Marks)**

1) What is an economic activity?
2) What do you mean by large scale fixed retailers?
3) What is multinational company?
4) What is general partnership?
5) What is public company?

(B) Give one word/Phrase term. **(5 Marks)**

1) An occupation by which a person agrees to provide expert services for a fee.
2) Retail shop which operates through branches.
3) A partnership agreement in writing.
4) An organisation which is service oriented.
5) The oldest form of business organisation under public sector.

(C) Select the correct option and rewrite the sentence. **(4 Marks)**

1) Commerce is a branch of _____.
   A) Business B) industry C) trade
2) Price charge by retailers is generally _____.
   A) Higher B) lower C) fixed.
3) For custom clearance the _____ is prepared by the exporter.
   A) Carting order B) letter of credit C) shipping bill.
4) Indian co-operative societies Act was passed in _____
   A) 1912 B) 1913 C) 1911

Q.2 Explain the following terms/concepts (any 2) **(4 Marks)**

1) Foreign trade
2) Karta
3) Active partner
4) Private sector organisation

Q.3 Distinguish between. (Any 2) **(8 Marks)**

1) Industry and Commerce
2) Import trade and Export trade
3) Partnership firm and joint Hindu family
4) Private sector organisation and public sector organisation

Q. 4 Answer in brief. (Any 2) **(8 Marks)**

1) Explain in brief four auxiliaries to trade.
2) State any four services of wholesaler to manufacturer.
3) State any four features of statutory corporation

Q.5 Justify the following statement. (Any 2) **(8 Marks)**

1) Risk is inevitable in business activities.
2) There is separation of ownership and Management in joint stock company.
3) There is direct control of government on departmental organisation.

Q.6 Answer the following (Any 1) **(8 Marks)**

1) What is export trade? explain its procedure in detail.
2) What do you mean by joint stock company? Explain features of joint stock company.

Date :24/10/2024 Navkonkan Education Society's Roll No.

D. B. J. College, Chiplun

Terminal Exam 2024-25

Sub : Book-Keeping and Accountancy

Time :2.30 Hrs. **XI –Com (All)** **Pages : 2** **Marks: 50**

Q. 1 A Suggest appropriate word or term or phrase for each of the following statements. **(05)**

1. Excess of expenses over income.
2. Page number of the ledger.
3. Principal Book of accounts.
4. Subsidiary book in which only credit purchases of goods is recorded.
5. Right side of an account

B. Select the most appropriate alternative of the following statements. **(05)**

1. Amount which is not recoverable from customer is known as .....
   a) Bad Debts b) Debts c) Debtors d) Doubtful debts
2. Prepaid expenses is ..... account.
   a) Real b) Personal c) Nominal d) Income
3. Recording of transaction in Journal is called .....
   a) posting b) journalizing c) narration d) prime entry
4. Debtors Account shows .....balance.
   a) Real b) Negative c) Credit d) Debit
5. The source document for recording in Sales book is .....
   a) Inward Invoice b) Outward Invoice c) Voucher d) Cash Memo

C. State whether the following statements are True or False. **(05)**

1. Accounting is the language of business.
2. Capital account is a real account.
3. Trade discount is recorded in the books of accounts
4. The name of an account written on top of each account is called 'Head of Account'.
5. Cash sales are entered in Sales Journal

Q .2 Give the accounting equation for the following transactions in the books of Anant. **(05)**

1. Beginning business with machinery Rs. 80,000
2. Deposited into Bank Rs. 10,000
3. Purchased goods for Cash Rs. 5,000
4. Paid Rent Rs. 2,000
5. Sold goods for cash Rs. 10,000

Q .3 **Journalise the following transaction of in the books of Mayur May, 2021.** (10)

1. Commenced business with Bank Rs. 30,000; Machinery Rs. 50,000; Cash Rs. 10,000 & Furniture Rs. 10,000
2. Purchased Computer Rs. 40,000 @ 10 % T.D.
3. Sold goods to Sahil Rs. 30,000 @ 10% GST
4. Paid insurance Premium Rs. 2,000 & life insurance premium Rs. 3,000
5. Drew from bank Rs. 20,000
6. Goods destroyed by fire Rs. 30,000

Q .4 Journalise the following transactions in the books of Shri. Dinkar (Don't write narration) & post them into the ledger & balance the ledger accounts March 2020. (10)

1. Purchased goods from Madan Rs.20,000 @ 15 % T.D.
6. Sold goods Rs. 80,000 to Ulhas @ 5 % T.D.
10. Deposited Rs. 10,000 into Bank.
15. Cash Sales Rs. 35,000
20. Cash Purchases Rs. 10,000
25. Paid Rs. 15,000 to Madan in full settlement of his A/c.
28. Received Rs. 75,000 from Ulhas in full settlement of his A/c.
30. Paid Rs. 3,000 as Salary and Rs. 2,000 as Wages.

Q. 5 Mr. Anil gives you the following information and asks you to prepare Purchase Book, Sales Book, Purchase Return Book and Sales Return Book for the month of January 2018. (10)

1. Purchased goods on credit from Dhanal Traders for Rs. 15,000 and sold the same to Kunal Traders at a profit of 25% on cost.
2. Placed an order with Sunetra for goods of Rs. 10,000 less 5% Trade discount.
3. Purchased goods of Rs. 20,000 at 10% Trade Discount from Saurabha Traders.
4. Sold goods to Vinayak Stores Rs. 8,000 at 5% Trade Discount.
5. Vinayak Stores returned goods to us Rs. 200
6. Sunetra executed our order placed on 2nd Jan. 2018.
7. Sold goods to Vishnu Traders Rs. 21,000 less 5% Trade Discount.
8. Returned goods to Sunetra Rs. 1,000 (Gross).
9. Kunal Traders returned goods to us Rs. 500

----------XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX----------

Date:- 2 5 OCT 2024 Navkonkan Education Society's Roll No:

D.B.J. College Chiplun

XI Commerce & Arts Terminal Examination: - 2024

Time:-2 ½ Hrs. Sub:- Economics Page :- 2 Marks:- 50

सूचना:— १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ अ **योग्य पर्याय निवडा.** ०५

१. राष्ट्रीय उत्पन्नात विचारात घेतलेले घटक.....

अ) राष्ट्रीय उत्पन्नात अंतिम वस्तू व सेवांचा समावेश होतो.

ब) राष्ट्रीय उत्पन्नात आर्थिक वर्षातील वस्तु व सेवांचा समावेश होतो.

क) दुहेरी मोजदाद टाळली जाते.

ड) बाजार भावानुसार मुल्य विचारात घेतले जाते.

पर्याय—१. अ आणि ब २. ब आणि क

३. अ.ब. आणि ड ४. अ.ब.क.ड

२. चांगल्या पैशाचे गुणधर्म—

अ. सार्वत्रिक स्वीकार्यता ब. अविभाज्यता

क. टिकाऊपणा ड. वहनीयता

पर्याय— १. अ.ब.क २. ब.क.ड ३. अ.क.ड ४. कोणताही नाही.

३. खालील सारणीचे चौथे दशमक (D_4) कोणते ?

सारणी—४,५,६,७,८,९,१०,११,१२

पर्याय— १) ७ २) ९ ३) १० ४) १२

४. कृषी विकासासाठी केलेल्या उपाययोजना —

अ) बी. बियाणे व खतांचे वितरण

ब) जलसिंचन योजनांचा विकास

क) कृषी उत्पन्न बाजार समित्यांची स्थापना

ड) प्राथमिक शाळांची स्थापना

पर्याय—१. फक्त 'अ' २. अ. ब. क. ३. फक्त ड ४. वरीलपैकी सर्व

५) विधान 'अ' भारतीय अर्थव्यवस्था प्रामुख्याने ग्रामीण अर्थव्यवस्था आहे.

तर्कविधान 'ब' —२०११ च्या जनगणनेनुसार ग्रामीण लोकसंख्या जवळपास ८३. २५ कोटी (६८.८%) इतकी आहे.

पर्याय—१. 'अ' सत्य 'ब' असत्य २. 'अ' असत्य 'ब' सत्य

३.'अ' व 'ब' सत्य आणि 'ब' विधान 'अ' विधानाचे योग्य स्पष्टकरण आहे.

४. 'अ' व 'ब' सत्य पण 'ब' विधान 'अ' चे योग्य स्पष्टीकरण नाही.

ब) सहसंबंध पूर्ण करा. ०५

१. अर्थशास्त्र : कौटिल्य : : अर्थशास्त्राची तत्वे.....

२. वस्तुविनिमय पद्धत :वस्तू : : आधुनिक अर्थव्यवस्था.....

३. मध्यगा: ..... : : चतुर्थक : ४ भाग

४. आर्थिक पायाभूत सुविधा : ऊर्जा : : ..... :शिक्षण

५. टॅक्टर खरेदी करण्यासाठी कर्ज: उत्पादक कर्ज: : लग्नासाठी कर्ज:.....

प्र.२. अ) **दिलेल्या उदाहरणावरून संकल्पना ओळखून स्पष्ट करा.(को२)** ०४

१. श्यामच्या वडीलांनी प्रप्रॉव्हिडंट फंडाची रक्कम किराणामालाचे दुकान थाटण्यासाठी वापरली.

२. मॉलमध्ये खरेदी करताना चारूताने क्रेडिट कार्ड वापरले.

३. नांदेड येथील प्रवीण मुंबईतील चित्रपट सृष्टीत वादक म्हणून काम करतो.

ब) फरक स्पष्ट करा..(को२) ०४

१. प्रधान नाणी व गौण नाणी

२. कृषी क्षेत्र व सेवा क्षेत्र

३. उत्पादक कर्ज व अनुत्पादक कर्ज

प्र.३ **खालील प्रश्नांची उत्तरे दया..(को२)** ०८

१. स्थूल अर्थशास्त्राच्या कोणत्याही चार संकल्पना स्पष्ट करा.

२. महाराष्ट्रातील कृषी क्षेत्राच्या सर्वसाधारण समस्या स्पष्ट करा.

३ खालील सारणीचा प्रथम चतुर्थक(Q_1) काढा.

X:	०–१००	१००–२००	२००–३००	३००–४००	४००–५००
Y:	१०	२०	२०	१०	२०

प्र.४ **खालील विधानांशी सहमत की असहमत आहात ते सकारण सांगा.(को२)** ०८

१. वस्तू विनिमय पद्धतीत कोणत्याही समस्या नाहीत.

२. ग्रामीण भागात कृषी पुरवठयाचे विविध संस्थात्मक मार्ग आहेत.

३. उपयोगिता मुल्य व विनिमय मुल्य या समान संकल्पना आहेत.

प्र.५ **खालील तक्ता /आकृती /उताऱ्याचा अभ्यास करून विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे दया..(को२)** ०८

१. X:- १० २० ३० ४० ५०

F ५ ९ ७ ६ २

i) संचित वारंवारिता काढा. ०२

ii) चवथे दशमक (D_4)काढा. ०२

२. **उतारा–** कृषी क्षेत्र महाराष्ट्राच्या अर्थव्यवस्थेचे महत्वाचे क्षेत्र आहे. महाराष्ट्रातील २४% रोजगारक्षम लोकसंख्या कृषीक्षेत्रातून रोजगार मिळवते. महाराष्ट्रात अन्नधान्य व नगदी पिके या दोन्हींचे उत्पादन घेतले जाते.मुख्य पिकांमध्ये तांदूळ,ज्वारी, बाजरी, गहू,डाळी, हळद, कांदा, कापूस, ऊस,व तेलबिया यांचा समावेश होतो. राज्यातील मोठा भाग फळ लागवडीसाठी वापरला जातो. त्यामध्ये आंबा,केळी,द्राक्ष,व संत्री ही मुख्ये फळे आहेत.जलसिंचन उपलब्ध असलेली व लागवडीखाली असलेली एकूण जमीन ३३,५०० चौ.कि.मी. आहे. त्याचप्रमाणे राज्यात एकूण दुष्काळग्रस्त भूभागापैकी २४ % भूभाग आढळतो.

१. म्हाराष्ट्रात कोणत्या पिकांची लागवड होते? ०१

२. महाराष्ट्रात कोणत्या फळांचे उत्पादन होते? ०१

३. ओलिताखालील व लागवडी खालील जमिनीचे क्षेत्रफळ किती? ०१

४. महाराष्ट्रातील दुष्काळग्रस्त भागांची टक्केवारी किती? ०१

३. **तक्ता–** अंदाजित लोकसंख्या (कोटी)(१ मार्च ,२१)

राज्य	ग्रामीण	शहरी	एकूण
आंध्रप्रदेश	३.४२	१.८६	५.२८
गुजरात	३.६५	३.३३	६.९८
कर्नाटक	३.७८	२.९०	६.६८
केरळ	१.०३	२.२५	३.५५
महाराष्ट्र	६.४७	५.९७	१२.४४

(स्त्रोत– महाराष्ट्राचा आर्थिक पाहणी अहवाल (२०२३–२०२४)

१. कोणत्या राज्यात सर्वाधिक लोकसंख्या आहे? ०१

२. कोणत्या राज्यात सर्वाधिक कमी शहरी लोकसंख्या आहे? ०१

३. कोणत्या राज्यात ग्रामीण व शहरी लोकसंख्येचे प्रमाण जवळजवळ समान आहे? ०१

४. कोणत्या राज्यात शहरी लोकसंख्या ग्रामीण लोकसंख्येपेक्षा जास्त आहे? ०१

प्र.६. **सविस्तर उत्तरे दया. (को.१)** ०८

१. सूक्ष्म अर्थशास्त्राच्या मूलभूत संकल्पना स्पष्ट करा.

२. पैशाचे विविध प्रकार कोणते?

Date:- 2 5 OCT 2024 Navkonkan Education Society's Roll No:

D.B.J. College Chiplun

XI Commerce & Arts Terminal Examination: - 2024

Time:-2 ½ Hrs. Sub:- Economics Page :- 2 Marks:- 50

सूचना:— १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.

प्र.१ अ **योग्य पर्याय निवडा.** ०५

१. राष्ट्रीय उत्पन्नात विचारात घेतलेले घटक.....

अ) राष्ट्रीय उत्पन्नात अंतिम वस्तू व सेवांचा समावेश होतो.

ब) राष्ट्रीय उत्पन्नात आर्थिक वर्षातील वस्तु व सेवांचा समावेश होतो.

क) दुहेरी मोजदाद टाळली जाते.

ड) बाजार भावानुसार मुल्य विचारात घेतले जाते.

पर्याय—१. अ आणि ब २. ब आणि क

३. अ.ब. आणि ड ४. अ.ब.क.ड

२. चांगल्या पैशाचे गुणधर्म—

अ. सार्वत्रिक स्वीकार्यता ब. अविभाज्यता

क. टिकाऊपणा ड. वहनीयता

पर्याय— १. अ.ब.क २. ब.क.ड ३. अ.क.ड ४. कोणताही नाही.

३. खालील सारणीचे चौथे दशमक (D_4) कोणते ?

सारणी—४,५,६,७,८,९,१०,११,१२

पर्याय— १) ७ २) ९ ३) १० ४) १२

४. कृषी विकासासाठी केलेल्या उपाययोजना —

अ) बी. बियाणे व खतांचे वितरण

ब) जलसिंचन योजनांचा विकास

क) कृषी उत्पन्न बाजार समित्यांची स्थापना

ड) प्राथमिक शाळांची स्थापना

पर्याय—१. फक्त 'अ' २. अ. ब. क. ३. फक्त ड ४. वरीलपैकी सर्व

५) विधान 'अ' भारतीय अर्थव्यवस्था प्रामुख्याने ग्रामीण अर्थव्यवस्था आहे.

तर्कविधान 'ब' —२०११ च्या जनगणनेनुसार ग्रामीण लोकसंख्या जवळपास ८३.२५ कोटी (६८.८%) इतकी आहे.

पर्याय—१. 'अ' सत्य 'ब' असत्य २. 'अ' असत्य 'ब' सत्य

३.'अ' व 'ब' सत्य आणि 'ब' विधान 'अ' विधानाचे योग्य स्पष्टकरण आहे.

४. 'अ' व 'ब' सत्य पण 'ब' विधान 'अ' चे योग्य स्पष्टीकरण नाही.

ब) **सहसंबंध पूर्ण करा.** ०५

१. अर्थशास्त्र : कौटिल्य : : अर्थशास्त्राची तत्वे.....

२. वस्तुविनिमय पद्धत :वस्तू : : आधुनिक अर्थव्यवस्था.....

३. मध्यगा: ..... : : चतुर्थक : ४ भाग

४. आर्थिक पायाभूत सुविधा : ऊर्जा : : ..... :शिक्षण

५. टॅक्टर खरेदी करण्यासाठी कर्ज: उत्पादक कर्ज: : लग्नासाठी कर्ज:.....

प्र.२. अ) **दिलेल्या उदाहरणावरून संकल्पना ओळखून स्पष्ट करा.(को२)** ०४

१. श्यामच्या वडीलांनी प्रप्रॉव्हिडंट फंडाची रक्कम किराणामालाचे दुकान थाटण्यांसाठी वापरली.

२. मॉलमध्ये खरेदी करताना चारूताने क्रेडिट कार्ड वापरले.

३. नांदेड येथील प्रवीण मुंबईतील चित्रपट सृष्टीत वादक म्हणून काम करतो.

ब) **फरक स्पष्ट करा..(को२)** ०४

१. प्रधान नाणी व गौण नाणी

२. कृषी क्षेत्र व सेवा क्षेत्र

३. उत्पादक कर्ज व अनुत्पादक कर्ज

प्र.३ **खालील प्रश्नांची उत्तरे दया..(को२)** ०८

१. स्थूल अर्थशास्त्राच्या कोणत्याही चार संकल्पना स्पष्ट करा.

२. महाराष्ट्रातील कृषी क्षेत्राच्या सर्वसाधारण समस्या स्पष्ट करा.

३. खालील सारणीचा प्रथम चतुर्थक(Q_1) काढा.

X:	०–१००	१००–२००	२००–३००	३००–४००	४००–५००
Y:	१०	२०	२०	१०	२०

प्र.४ खालील विधानांशी सहमत की असहमत आहात ते सकारण सांगा.(को२) ०८

१. वस्तू विनिमय पद्धतीत कोणत्याही समस्या नाहीत.

२. ग्रामीण भागात कृषी पुरवठयाचे विविध संस्थात्मक मार्ग आहेत.

३. उपयोगिता मुल्य व विनिमय मुल्य या समान संकल्पना आहेत.

प्र.५ खालील तक्ता /आकृती /उताऱ्याचा अभ्यास करून विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे दया..(को२) ०८

१. X:- १० २० ३० ४० ५०

F ५ ९ ७ ६ २

i) संचित वारंवारिता काढा. ०२

ii) चवथे दशमक (D_4)काढा. ०२

२. **उतारा–** कृषी क्षेत्र महाराष्ट्राच्या अर्थव्यवस्थेचे महत्वाचे क्षेत्र आहे. महाराष्ट्रातील २४% रोजगारक्षम लोकसंख्या कृषीक्षेत्रातून रोजगार मिळवते. महाराष्ट्रात अन्नधान्य व नगदी पिके या दोन्हींचे उत्पादन घेतले जाते.मुख्य पिकांमध्ये तांदूळ,ज्वारी, बाजरी, गहू,डाळी, हळद, कांदा, कापूस, ऊस,व तेलबिया यांचा समावेश होतो. राज्यातील मोठा भाग फळ लागवडीसाठी वापरला जातो. त्यामध्ये आंबा,केळी,द्राक्ष,व संत्री ही मुख्ये फळे आहेत.जलसिंचन उपलब्ध असलेली व लागवडीखाली असलेली एकूण जमीन ३३,५०० चौ.कि.मी. आहे. त्याचप्रमाणे राज्यात एकूण दुष्काळग्रस्त भूभागापैकी २४ % भूभाग आढळतो.

१. म्हाराष्ट्रात कोणत्या पिकांची लागवड होते? ०१

२. महाराष्ट्रात–कोणत्या फळांचे उत्पादन होते? ०१

३. ओलिताखालील व लागवडी खालील जमिनीचे क्षेत्रफळ किती? ०१

४. महाराष्ट्रातील दुष्काळग्रस्त भागांची टक्केवारी किती? ०१

३. **तक्ता–** अंदाजित लोकसंख्या (कोटी)(१ मार्च ,२१)

राज्य	ग्रामीण	शहरी	एकूण
आंध्रप्रदेश	३.४२	१.८६	५.२८
गुजरात	३.६५	३.३३	६.९८
कर्नाटक	३.७८	२.९०	६.६८
केरळ	१.०३	२.२५	३.५५
महाराष्ट्र	६.४७	५.९७	१२.४४

(स्त्रोत– महाराष्ट्राचा आर्थिक पाहणी अहवाल (२०२३–२०२४)

१. कोणत्या राज्यात सर्वाधिक लोकसंख्या आहे? ०१

२. कोणत्या राज्यात सर्वाधिक कमी शहरी लोकसंख्या आहे? ०१

३. कोणत्या राज्यात ग्रामीण व शहरी लोकसंख्येचे प्रमाण जवळजवळ समान आहे? ०१

४. कोणत्या राज्यात शहरी लोकसंख्या ग्रामीण लोकसंख्येपेक्षा जास्त आहे? ०१

प्र.६. सविस्तर उत्तरे दया. (को.१)

१. सूक्ष्म अर्थशास्त्राच्या मूलभूत संकल्पना स्पष्ट करा. ०८

२. पैशाचे विविध प्रकार कोणते?

सूचनाए -

१) सूचना के अनुसार गद्य, पद्य, विशेष अध्ययन तथा व्यावहारिक हिंदी की कृतियो में आवश्यकता के अनुसार आकृतियो में ही उत्तर लिखना अपेक्षित है | आवश्यक है |
2) सभी आकृतियो के लिए पेन का ही उपयोग किजिए |
३) आकृतियो के उत्तर पेन से ही लिखना |
४) व्याकरण विभाग में पुछी गई कृतियो आवश्यकता नही है |
५) शुद्ध , स्पष्ट एव सुवाच्य उत्तर के लिए आकृतियो ककी करना अपेक्षित है |

विभाग १ – गद्य अंक १२

कृति १ (अ) निम्नलिखित पठित गद्यांश पढकरदी गई सूचनाओ के अनुसार कृतिया किजिए :- [६अंक]

प्रथम स्वर : हिंदी के उपन्यास तथा कहानी की विकास यात्रा, सामयिक जीवन की विशालता, अभिव्यक्ति का खरापन, पात्रो की विविधता, सामाजिक अन्याय का घोर विरोध, मानवीय मुल्यो से मित्रता ओर संवेदना , साहित्य की साधना , धन का शत्रु ओर किसान वर्ग का मसीहा – यांनी मुंशी प्रेमचंद !

द्वितीय स्वर : मुंशी प्रेमचंद जिन्होने अपने युग की चुनौतीयो को सामाजिक धरातल पर स्वीकारा ओर नकारा | उन्होने इन समस्याओ ओर मान्यताओ के जीते- जागते चित्र उपस्थित किए जो मध्यम वर्ग , किसान , मजदूर, पूजीपति , समाज के दलित ओर शोषित व्यक्तिओ के जीवन को संचालित करती है |

प्रथम स्वर : उनका साहित्य सृजन विपुल था लेकिन विपुलता ने उनके लेखन की गुणवत्ता को कभी ठेस नही पहुचाई, उपन्यास हो अथवा कहानी, उसमे कही भी कोई कमी नही आने दी |

द्वितीय स्वर : समय की धडकनो से जुडे, सजग आदर्शवादी ओर साथ ही प्रामाणिकता के संवेग को अपने – आप मे धारण करने वाले, इस कलम के सिपाही के कृतित्व की स्थायी देन की एसी मुहावरेदार ओर सहज भाषा हे, जो पहले कभी नही थी | साथ ही, उनका लेखन आज भी प्रासंगिक लगता है |

(1) संजाल पूर्ण किजिए :- (2अंक)

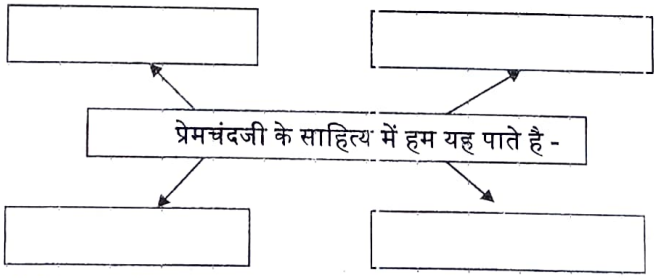

(2) निम्नलिखित शब्दो का वचन बदलकर लिखिए | (2 अंक)

(१) यात्रा = _____ (२) कहानी= _____
(३) धडकन = _____ (४) कृतियाँ = _____

(3) ' वर्तमान कृषक जीवन की व्यथा ' कथन पर अपने विचार लिखिए | (2अंक)

आ) निम्नलिखित प्रश्नो के उत्तर ८० से १०० शब्दो में लिखीए | (३ मे से २) (६अंक)

१) 'तत्सत' शीर्षक की सार्थकता स्पष्ट कीजिए |
२) अखबार के दफ्तर से आए दो युवाओं से मिले लेखक के अनुभव को लिखिए |
३) ;मुस्कुराती चोट' लघुकथा हवारा प्राप्त संदेश लिखिए |

कृति2(अ) निम्नलिखित पदयांश पढकर सूचना के अनुसार कृतिया पूर्ण किजिए :- [6 अंक]

ऊंची हुई मशाल हमारी आगे कठिन डगर है ,
शत्रु हट गया लेकिन छायाओं का डर है ,
शोषण से मृत है समाज कमजोर हमारा घर है ,
किंतु आ रही नई जिंदगी यह विश्वास अमर है ,
जन गंगा मे ज्वार लहर तुम प्रवहमान रहना ,
पहरुए, सावधान रहना !

(1) कृति पूर्ण किजिए :- (2अंक)

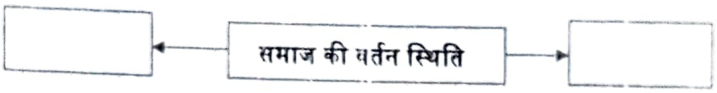

(2) रिक्त स्थानो की पूर्ती किजिए। (2अंक)

(१) ऊंची हुई _____ हमारी।

(२) लहर तुम _____रहना।

(3) 'देश के विकास में युवाकों का योगदान ' इस विषय पर अपनेविचार लिखिए। (2अंक)

कृति२(आ) निम्नलिखित मुद्दो के आधार पर 'भक्तिमहिमा' कविता का रसास्वादन किजिए:- [६अंक]

(i) रचनाकार का नाम
(ii) पसंद की पंक्तिया
(iii) पसंद के कारण
(iv) कविता का केंद्रीय कल्पना

अथवा

गिरमिटीयो की भावना तथा कवि की संवेदना को समझते हुए कविता का रसास्वादन किजिए। [६अंक]

कृति 3(अ) निम्नलिखित संवादो के आधारपर कृतिया पूर्ण किजिए :- [६अंक]

ऑटो चालक १ : भाई साहब आपको जाना कहा है ? कभी यहा, कभी वहा , वहा से यहा, फिर यहा से वहा , पूरी दिल्ली के दर्शन करा दिए आपने जाना कहा है ? लो, मैने ऑटो स्टड पर गाडी रोक दी, आखिर आप चाहते क्या है ?

ऑटो चालक २ : यार ! बुरा मत मानना। लगता है इसकी नई – नई शादी हुई है और आज इसने बीवी को रामलीला दिखाने जाने का वादा किया होगा, यह वक्त पर नहीं पहुचा तो इसका लंका दहन हो जाएगा।

ऑटो चालक १ : कुछ बोलेगे भी क्या हुआ ?

आदमी : मेरी मा की तबीयत खराब है। उन्हे खून की सख्त जरुरत है। हर जगह खून के लिए भटक रहा हू लेकिन कही नही मिल रहा।

ऑटो चालक २ :आप तो ठीक – ठाक काम – धांधेवले लगते हो, ब्लड खरीद क्यो नही लेते ?

आदमी : कहा से खरीदे ? जितना पैसा था , वह हम पहले ही लगा चुके है। जिन लोगों की हमने मदद की, उन लोगों ने भी मुह मोड लिया।

ऑटो चालक १ : साहब , मै दूगा खून चलिए। कहा जाना है.....

ऑटो चालक २ : अरे पागल है क्या.....? तू देगा खून.....?

ऑटो चालक १ : क्यों नही दे सकता खून ? माना कि मै गरीब हू, एक ऑटो ड्रायवर

हूं तो क्या मै खून दे सकता ?

आदमी : भाई साहब, मै आपका अहसान कैसे भूलूगा, मदद करना तो कोई आपसे सीखे | जब हमारे अपनो ने मूह मोड लिय तब पराये होकर भी आप हमारी मदद कर रहे है, आपका शुक्रिया.....?

(१) कारण लिखिए : (२अंक)

i) ऑटो चालक का लंका दहन हो जाएगा |

ii) आदमी भटक रहा था |

(२) उचित मिलन किजिए : (२अंक)

"अ"	"ब"
i) शहर	रक्त
ii) दहन	उपकार
iii) खून	नगर
iv) एहसान	जलाना

(३) वर्तमानकाल में दान का महत्व अपने शब्दो में लिखिए | (२अंक)

आ) **निम्नलिखित सवालो का जवाब ८० से १०० शब्दों में लिखिए:-** (२ मे से १) (४अंक)

१) मौसम नुककड नाटक में वर्णित समस्याओ पर प्रकाश डालिए |

२) रक्तदान के लिए सामाजिक जागृति की आवश्यकता नाटक के आधार पर स्पष्ट किजिए |

विभाग ४– पारिभाषिक शब्द अंक०६

कृति ४ **निम्नलिखित शब्दों के लिए हिंदी पारिभाषिक शब्द लिखिए |** (८ मे से ६) (६अंक)

१) Account -	५)Cheque -
२) Session -	६)Bench -
३) Management -	७)Pension -
४) Advance -	८)Trade Mark -

विभाग ५– व्याकरण अंक १०

कृति ५ अ) **निम्नलिखित पंक्तियो मे उद्त अलंकार पहचानकर उसका नाम लिखिए |** (३ मे से २) (२अंक)

१) कनक – कनक ते सौ गुनी , मादकता अधिकाय |
इहि खारा बौराय नर, उहि पारा बौराय |

२) तरनि तनुजा तट तमाल तरुवर बहू छाए |

३) चिर जीवौ जोरी, क्यों न सनेह गंभीर |
को घटि ये वृषभानुया , वे हलधर के बार ||

आ) **निम्नलिखित पंक्तियों में से उद्त रस को पहचानकर उसका नाम लिखिए |** (३ मे से २) (२अंक)

१) मै एसा शूर वीर हू, पापड तोड सकता हू |
अगर गुस्सा आ जाए तो कागज मरोड सकता हू |

२) उधर गरजती सिंधू लहरिया, कुटिल काल के जालो – सी |
चली आ रही है , फेन उगलती , फन फैलाए व्यालो -- सी ||

३) साजि आ चतुरंग सैन, अंग में उमंग धरि |
सरजा सिवाजी, जंग जितन चलत है |
भूषण भनत नाद , बिहद नगारन के |
नदी – नद मद, गैबरन के रलत है |

इ) **निम्नलिखित मुहावरो का अर्थ बताकर वाक्य में प्रयोग किजिए | (३ में से २)** **(२अंक)**

१) डंका पिटना -
२) अपने पैरों पर खडा होना -
३) कान देना -

ई) **निम्नलिखित वाक्योंके दी गई सूचनाओ के अनुसार कालपरिवर्तन करके वाक्य फिरसे लिखिए |(३ मे से २)** **(२अंक)**

१) ऐसा घना जंगल तुम्हने नही मिला था | (सामान्य भविष्यकाल)
२) मछली हँसती हूई पानी मे तेरने लगी | (पूर्ण वर्तमानकाल)
३) कश्मीर मे बाढ़ आ गई है | (पूर्ण भूतकाल)

उ) **निम्नलिखित वाक्यों को शुद्ध करके लिखिए |(३ मे से २)** **(२अंक)**

१) हमारा इज्जत माटी मे मिल जाएगा |
२) अध्यापक रत्नहास उठ खडी हुए |
३) खेती करने के लिए मैने अपनी घर बेच दिया

Date:- 26 OCT 2024 **Navkonkan Education Society's** Roll No:- 444

D.B.J. College chiplun

XI Terminal Examination: - 2024

Time:-2 ½ Hrs. **Sub:- Marathi (Arts/Com/Sci)** Page :- 3 **Marks:- 50**

कृती.१ अ) खालील उताऱ्याच्या आधारे सूचनेनुसार कृती करा- (०८)

१. मामूची शाळा बाह्यरूपे- १. [redacted] २. [redacted] (२)

२. दुसऱ्या मुलाच्या लग्नाच्या वेळी मामूच्या घरी आलेले पाहुणे – (२)

१. [redacted] २. [redacted] ३. [redacted] ४. [redacted]

शाळेतील लोकांना तो शिपाई वाटतो. शाळेबाहेरच्या लोकांना त्याची अनेक रूपं दिसतात. मौलवी, व्यापारी, उस्ताद या सगळ्यांचा अंतर्भाव करता येईल असं साऱ्यांनी त्याला सुटसुटीत नाव देऊन टाकलंय - मामू!

दहा वर्षांपूर्वी मी या शाळेत रुजू झालो तेव्हापासून या माणसाला जवळून पारखत आलोय. गरीब माणसानं किती आणि कसं हुशार असावं याचा मामू एवढा मासला मला काही बघायला मिळालेला नाही.

मी मामूच्या घरी गृहप्रवेशाच्या कार्यक्रमाला गेलो. त्याची कर्तबगारी बघून खूप समाधान वाटलं. मामूनं केलेल्या कष्टमय चाकरीचं फळ म्हणून असेल; पण त्याची सगळीच मुलं गुणवान निघालीत. पैसा कमावतात म्हणून माज नाही. बापाचा शब्द त्यांच्या लेखी शेवटचा शब्द आहे . तो कधी खाली पडत नाही.

असंच एकदा मामूच्या घरी त्याच्या दुसऱ्या नंबरच्या मुलाचं 'शादी मुबारक' निघालं. ठरल्याप्रमाणे मामू मला आमंत्रण द्यायला आला, " सर, पोराचं लग्न हाय. यायला पाहिजे. "

"मामू, तुमच्या पोराचं लग्न आहे तर न येऊन कसं चालेल? नक्की येईल. " मी उत्तर दिलं.

एका मित्राला घेऊन संध्याकाळी शादीच्या मंडपात गेलो. मंडप माणसांनी भरला होता. मामूनं पुढे येत मला हाताला धरून आघाडीला नेऊन बसवलं.

त्या मंडपात आमदार होते, खासदार होते, बडे व्यापारी होते, शिक्षक, प्राध्यापक होते. हयातभर अंगावर पट्टा चढवून शिपाई म्हणून केलेल्या चाकरीचं चीज झाल्याचं समाधान त्याच्या सफेद दाढीभर पसरलं होतं. निका लागला. मामूनं जमलेल्या लोकांचे आभार मानण्यासाठी माईक हातात घेतला.

३. या उताऱ्यातून जाणवणाऱ्या मामूबद्दल तुमच्या शब्दात १० ते १२ ओळींत माहिती लिहा. (४)

किंवा

३. ' माझे बाबा ' या विषयावर १० ते १२ ओळींत माहिती लिहा.

कृती. १. ब) खालील उताऱ्याच्या आधारे सूचनेनुसार कृती करा॰ (४)

१. निरंजनने केलेली आर्जवं (विनंती) ---------- (१)

२. निरंजनच्या हे ध्यानी आलं ---------- (१)

निरंजन पुलावर पोहोचला तेव्हा साडेनऊ वाजून गेले असावेत. आता नऊ पन्नासची गाडी येईल. धाड् धाड् आवाज करत दिमाखात पुलावरून जाईल. ही कोकण गाडी किती छान दिसते; पण दिसते न दिसते तोच लगेच बोगद्यात शिरते. काय मजा येत असेल नाही गाडीतून जायला? आपणही मोठं झाल्यावर गाडीतून फिरू, या विचाराने तो हुरळून गेला. तोच त्याचं लक्ष डाव्या बाजूस रुळाखाली पडलेल्या भल्या मोठ्या भगदाडाकडे गेलं. हे छिद्र कसलं? रोज नसतं बुवा, असं म्हणत त्यान जवळ जाऊन पाहिलं तो कुणीतरी काँक्रीट फोडून रेल्वेचे रूळ वेडेवाकडे करून ठेवल्याचं त्याच्या ध्यानी आलं. निरंजनला आश्चर्यच वाटलं.

रात्री दोन वाजता शेवटची गाडी इथून जाते. त्यानंतर पहाटेस कुणीतरी हा उपद्व्याप जाणीवपूर्वक केला असावा. आता प्रवाशांनी भरलेली नऊ पन्नासची गाडी येईल. निरंजन एकदम सावध झाला. गाडी आली तर भयंकर अपघात होईल, हे त्याच्या लक्षात आलं. निरंजन नागरिकशास्त्राचा पेपर, देशमुखांकडचं जेवण सारं विसरला. त्याच्या डोळ्यांसमोर धाड् धाड् आवाज करत येणारी रेल्वेगाडी दिसू लागली. कानठळ्या बसवणारा आवाज आणि लोकांच्या किंकाळ्या कानांत घुमू लागल्या. स्टेशन इथून खूप दूर होतं. तीन-चार किलोमीटर तिथपर्यंत सांगायला जायचं तर परीक्षा बुडणार होती. मग नापास, भडसावळे गुरुजींची मदत बंद. शिक्षणही बंद. परंतु मन मानायला तयार नव्हतं. त्याने क्षणभर विचार केला आणि स्टेशनच्या दिशेने धाव घेतली. तो स्टेशनात शिरला तेव्हा नऊ पन्नासची गाडी नुकतीच आली होती. निरंजनने धावतच स्टेशनमास्तरांना गाठलं. त्यांना पुलावरच्या खराब झालेल्या रुळांबद्दल सांगितलं; पण ते त्यांना खरंच वाटेना. अखेर निरंजनने आर्जवं केली, की निदान पाहून आल्याशिवाय तरी गाडी सोडू नका. मी खोटं बोलत असेन, तर मला पोलिसांच्या ताब्यात दया. एवढं बोलल्यावर स्टेशनमास्तरांनाही त्याच्या बोलण्यात तथ्य वाटू लागलं. उगाच धोका नको म्हणून गाडी थांबवायला सांगून ते पुलाकडे निघाले. निरंजनने नेमकी जागा दाखवली.

३. अपघात स्थळी तुम्ही केलेल्या मदतीचे वर्णन १० ते १२ ओळीत करा. (२)

कृती ४. खालीलपैकी कोणत्याही दोन कृती सोडवा. (१२)

१) दिलेल्या मुद्द्यांच्या आधारे सूत्रसंचालनाची माहिती १२ ते १५ ओळीत लिहा.

सूत्रसंचालन म्हणजे----------सूत्रसंचालन हे एक शास्त्र---------- सूत्रसंचालन एक कला---------- समारोप.

२) जागतिक पर्यावरण दिनानिमित्त होणाऱ्या कार्यक्रमाची कार्यक्रम पत्रिका तयार करा.

३) दिलेल्या मुद्द्यांच्या आधारे मुद्रितशोधनाविषयी माहिती १२ ते १५ ओळीत लिहा.

मुद्रितशोधन म्हणजे ---------- मुद्रितशोधकाची भूमिका---------- मुद्रणविषयक ज्ञान व दृष्टी ----------मुद्रितशोधक म्हणून स्वतःची ओळख निर्माण करणे---------- समारोप.

कृती ५. सूचनेनुसार कृती सोडवा. (१२)

अ) १. खाली दिलेल्या पर्यायातून उपसर्गघटित शब्द लिहा. (१)

अ) ओबडधोबड ब) अगणित क).वटवट ड) दुकानदार

२. खाली दिलेल्या पर्यायातून प्रत्ययघटित शब्द लिहा. (१)

अ) किरकिर ब) अवघड क) गुणवान ड) वर्ष

आ) १. खाली दिलेल्या पर्यायातून पूर्णाभ्यस्त शब्द लिहा. (१)

अ) पाखरे ब) अतिशय क) ग्रामीण ड) हळूहळू

२. खाली दिलेल्या पर्यायातून अंशाभ्यस्त शब्द लिहा. (१)

अ) गणित ब) पुस्तक क) प्रेरणा ड) भाजीबिजी

इ) १. खाली दिलेल्या पर्यायातून शब्दशक्ती ओळखून लिहा. (१)

अ) लक्षणा ब) ओज क) प्रसाद

२. ' माझ्या मना बन दगड ' या वाक्यातील शब्दशक्ती लिहा. (१)

अ) लक्षणा ब) व्यंजना क) अभिधा

ई) १. सोपेपणा, सुलभता या अर्थाचा काव्यगुण लिहा. (१)

अ) माधुर्य ब) प्रसाद क) ओज

२. खडक काजळी घोटुनी तुमचे मनगट बाहू घडलेले,
कडे कपारी मधील वणवे उरात तुमचे दडलेले. या काव्यपंक्तीतील काव्यगुण ओळखा. (१)

अ) प्रसाद ब) ओज क) माधुर्य

उ) १. जे चकाकते, ते सोने नसते. (वाक्य प्रकार ओळखा.) (१)

अ) केवल वाक्य ब) संयुक्त वाक्य क) मिश्र वाक्य

२. पाऊस पडला. अंगण ओले झाले. (संयुक्त वाक्य करा) (१)

ऊ) खाली दिलेल्या शब्दांचे विरुद्धार्थी शब्द लिहा. (२)

१. ग्रामीण X ☐ २. अपयश X ☐

Date: 28 OCT 2024

NavKonkan Education Society's
D.B.J. COLLEGE, CHIPLUN
Terminal Examination2024

ROLL NO :

Std : XI
Subject : Mathematics (88) (Commerce)
Pages : 2
Marks : 50
Time : 2.30 Hour

Instructions : 1) All questions are compulsory. 2) Use of logarithmic tables is allowed. Use of calculator is not allowed. 3) For Graph problem graph paper is not necessary. Only rough sketch of graph is expected.

Q 1. A) Select and write the most appropriate answer from the given alternatives for each question.

(1 mark each) [5]

i) The first quartile for the data: 200,280,310,180,190,170,320,330,220,210, 380.is :

a) 190 b) 180 c) 200 d) 210.

ii) Which of the following is **not** a measure of dispersion

a) Range b) percentile c) Standard Deviation d) variance.

iii) Which of the following is **not** true for Pearsonian Coefficient of skewnessSkp

a)For Symmetric distribution Skp = 0 b) For Positively skewed distribution Skp > 0

c)Most Skp values lie between - 1 and 1 d)Most Skp values lie between - 3 and 3

iv) Let A = {6, 8} and B = {1, 3, 5}Let R = {$(a, b)/a \in$ A, $b \in$B, $a-b$ is an even number} Then R is

a) equivalence relation b) empty relation c) universal relation d) symmetric relation

v) Sum to infinity of a sequence exists when

a) $r = 1$ b) $r > 1$ c) $r = -3$ d) $|r| < 1$.

B) State whether the following statements are true or false. **(1 mark each) [4]**

i) Fifth decile is equal to 50th percentile.

ii) If a,b,c are integers and a < b, then for any value of c we have ac < bc.

iii) The sum of cube roots of unity is zero.

iv) If $f(x) = \frac{3x+1}{x^2+1}$ then its domain can not be set of real numbers.

C) Fill in the following blanks. **(1 mark each) [4]**

i) The formula of ith quartile for grouped continuous data: Q_i= .....

ii) If A is assumed mean and h is width of the class (common multiple) i.e. $u = \frac{x-A}{h}$,

var(u) is variance of u then, var(x) = ...

iii) $1.\bar{5}$ = ... (rational number representation)

iv) The empty set contains ..... elements.

Q 2. Attempt any seven of the following questions. **(3 marks each) [21]**

i) The distribution of daily sales of shoes (sizewise) for 100 days from a certain shop is :

Sizeofshoes	2	3	4	5	6	7	8
No. ofdays	14	20	13	19	13	13	8

Compute Q2 and D1 .

ii) Calculate Q.D. from the following data.

X	10	20	30	40	50	60	70
C.F.	5	8	15	20	30	33	35

iii) Following data gives height in cm (X)and weight in kgs (Y) of 20 boys. Preparea bivariate frequency table taking class intervals 150-154, 155-159...etc. for X and35-39, 40-44...etc for Y. Also find Marginal frequency distributions.

(152, 40), (160, 54), (163, 52), (150, 35), (154, 36), (160, 49), (166, 54), (157, 38), (159, 43), (153, 48)

(152, 41), (158, 51), (155, 44), (156, 47), (156, 43), (166, 53), (160, 50), (151, 39), (153, 50), (158, 46)

iv) For a data set with upper quartile equal to 55 and median equal to 42. If the distribution is symmetric, find the value of lower quartile.

v) Solve for x and represent the solution set on Number line $\frac{3x-2}{x+3} \geq 2$

vi) If A, B, C are the sets for the letters in the words 'COLLEGE', 'MARRIAGE' and 'LUGGAGE' respectively, then verify that :A– (B∪C) = (A – B)∩(A – C)

vii) If $f(x) = ax^2 + bx + 2$ and $f(1) = 3$, $f(4) = 42$. Find a and b

viii) Find the value of $x^3 - x^2 + x + 46$, if $x = 2 + 3i$.

ix) Find five numbers in G. P. such that their product is 1024 and fifth term is square of the third term.

x) Find the value of x if $\begin{vmatrix} x & 3 & 3 \\ 3 & x & 3 \\ 3 & 3 & x \end{vmatrix} = 0$

Q 3.Attempt any FOUR of the following questions. **(4 marks each)[16]**

i) In the frequency distribution of families given below, the number of families corresponding to expenditure groups 2000-4000 is missing from the table. However value of 25th percentile is 2880. Find the missing frequency.

Weekly Expenditure (1000)	0-2	2-4	4-6	6-8	8-10
No. offamilies	14	?	39	7	15

ii) The mean and S.D. of a group of 48 observation are 40 and 8 respectively. If two more observations 60 and 65 are added to set, find the mean and S.D. of 50 items.

iii) In a certain sample of 1000 families, 450 families are consumers of tea. Out of 600 Hindu families, 286 families consume tea. Calculate χ^2 statistic.

iv) Solve following equations usingCramer's Rule$2x - y + z = 1$, $x + 2y + 3z = 8$, $3x + y - 4z = 1$

v) Find the square root of the complex number $15 - 8i$.

vi) If $f(x) = \begin{cases} 4x-2, & for\ x \leq -3 \\ 5, & for\ -3 < x < 3 \\ x^2, & for\ x \geq 3 \end{cases}$ then find $f(-4), f(-3), f(1), f(5)$

XI – Commerce 'B'
Terminal Examination 2024 – 25
Subject – Banking Paper – II
(2Pages)
Marks : 50

Date:- 28 OCT 2024 Navkonkan Education Society's Roll No
D.B.J. College Chiplun
Terminal Examination: - (2024-25)
XI Commerce (A/B/C/D)
Time:-2½ Hrs. Sub:- Secretarial Practice Page :- 2 Marks:- 50

सूचना :

(१) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
(२) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
(३) डावीकडील अंक प्रश्नांचे क्रमांक दर्शवितात.
(४) प्रत्येक प्रश्नाच्या उत्तराचा प्रारंभ नवीन पानावर करावा.

प्र.१) (अ) खाली दिलेल्या पर्यायांमधून योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा. (05)

1. चिटणीस हा '.....' माहिती ठेवणारा परिरक्षक आहे.
(अ) गोपनीय (ब) व्यक्तीगत (क) अन्वेषक
2. कंपनीचे दैनंदिन व्यवस्थापन पाहण्यासाठी ..... ची निवड भागधारकाचे प्रतिनिधी म्हणून केली जाते.
(अ) चिटणीस (ब) संचालक (क) लेखापरिक्षक
3. एखादया कंपनीचा संचालक म्हणून नियुक्ती होण्यासाठी संचालकाला ..... असणे आवश्यक आहे.
(अ) PAN (ब) DIN (क) CIN
4. ..... हे अपूर्ण माहीती पत्रक असते.
अ) रेड हेरिंग माहितीपत्रक (ब) शेल्फ माहितीपत्रक (क) संक्षिप्त माहितीपत्रक
5. ..... कंपनीचा सभासद बनू शकत नाही.
(अ) विदेशी व्यक्ती (ब) महिला (क) अज्ञान व्यक्ती

ब) खालील प्रत्येक विधानासाठी एक शब्द किंवा शब्दसमूह किंवा संज्ञा लिहा. (05)

1. लॅटिन भाषेत सचिव म्हणून ओळखली जाणारी व्यक्ती.
2. कायदयाने निर्माण केलेली कृत्रिम व्यक्ती.
3. कंपनीचा जन्मदाखला
4. असे कलम जे सभासदांच्या जबाबदारीचे वर्णन करते.
5. कंपनीची वित्त व्यवस्था पाहणारा अधिकारी.

table taking class intervals 150-154, 155-159...etc. for X and
Marginal frequency distributions.

(152, 40), (160, 54), (163, 52), (150, 35), (154, 36), (160. 49)

(04)

क) कंसातील अचूक पर्याय निवडा.

गट (अ)	गट (ब)
1) आय. सी. एस.आय	अ. .....
2) ----------	ब. सभासदांची अमर्यादित देयता
3) RUN चा वापर	क. .....
4)	ड. घटनापत्रक

(कंपनी आरक्षित नाव, कंपनी चिटणीस, प्राथमिक दस्तऐवज, अमर्यादित कंपनी)

प्र.२) **खालील संज्ञा /संकल्पना स्पष्ट करा. (कोणतेही.२)** (04)

1. उद्देश कलम
2. भागांचे संक्रमण
3. सचिवीय अंकेक्षण
4. संचालक

प्र.३) **फरक स्पष्ट करा.(कोणतेही 2)** (08)

1. घटनापत्रक आणि नियमावली
2. संचालक आणि व्यवस्थापकीय संचालक
3. एकल व्यापारी संस्था आणि संयुक्त भांडवली कंपनी
4. व्यवस्थापक आणि व्यवस्थापकीय संचालक

प्र.४) **थोडक्यात उत्तरे लिहा.(कोणतेही 2)** (08)

1. चिटणीसाचे कोणतेही चार गुण विशद करा.
2. एक व्यक्ती कंपनी म्हणजे काय?
3. प्रवर्तकाची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.५) **खालील विधाने सकारण स्पष्ट करा.(कोणतेही 2)** (08)

1. माहितीपत्रक हा महत्वाचा दस्तऐवज आहे जो सार्वजनिक कंपनी प्रसिद्ध करते.
2. दिवाळखोर व्यक्तीची कंपनीची सदस्यता संपुष्टात येते.
3. संचालक हे व्यवस्थापकीय भागीदार असतात.

प्र.६) **खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही 1)** (08)

1. विविध प्रकारचे संचालक स्पष्ट करा.
2. इतर प्रकारच्या कंपन्यांची माहिती दया.

Date :- 28 OCT 2024

Roll No.

Navkonkan Education Society's
D.B.J. College, Chiplun.
XI – Commerce 'B'
Terminal Examination 2024 – 25
Subject – Banking Paper – II
(2Pages)

Time : 2:30 Hrs

Marks : 50

Note:- 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks.

Q.1] A] Fill in the Blanks :- **(05)**

1) Saving Deposit Account is also known as ----------.
2) A ---------- is granted for a specific time period.
3) Repaying capacity of a borrower depends on----------.
4) Illiterate person is a ---------- kind of bank Customer.
5) Person who keeps valuable things in safe custody of Banker is called_____.

B] Answer the following in one or two lines each: **(05)**

1) Who is a creditor at the time of advances?

2) What is Traveller's cheque?

3) What is Pass Book?

4) What is Right to lien?

5) Which document is used to withdraw money from Bank?

Q2] Explain in Brief any FIVE of the following :- **(10)**

1) Write any TWO features of saving bank account.

2) State any TWO Agency functions of a bank.

3) Explain any two kinds of deposit Accounts.

4) What is fixed deposit Receipt?

5) What Right to Set off?

6) Write any 2 Utility functions of a Bank.

7) State any two Special Kind of Bank customers.

8) What is Liquidity?

Q.3] Define Bank. Explain Primary functions of Bank.

OR

Explain Any Five Principles of Good lending. **(10)**